Suojellaan Lapsia
Skydda Barn

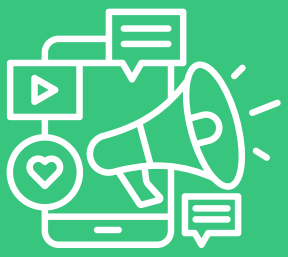

Sosiaalisen median alustat, jotka jokaisen vanhemman tulisi tietää

Johdanto

Sosiaalinen media (some) on tärkeä osa lasten ja nuorten arkea. Some tarjoaa mahdollisuuksia luovuuteen, yhteisöllisyyteen ja yhteydenpitoon, mutta siihen liittyy myös erilaisia riskejä, kuten huijauksia, väärää tietoa, verkkokiusaamista sekä haitallisia sisältöjä ja yhteydenottoja.

Tämä opas esittelee suosittuja sosiaalisen median alustoja, niiden käyttötarkoituksia, keskeisiä turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä huomioita sekä keskeisiä yksityisyysasetuksia. **Alustojen suosio ja käyttötavat voivat vaihdella maittain, ikäryhmittäin ja yhteisöittäin**, ja useimpia palveluita voi käyttää sekä mobiilisovelluksella että verkkoselaimella.

Instagram

Instagram on kuvien, videoiden, tarinoiden (Stories) ja lyhytvideoiden (Reels) jakamiseen tarkoitettu sosiaalisen median alusta, joka muistuttaa monilta ominaisuuksiltaan Facebookia. **Ikäraja: 13 vuotta** tilin luomiseen.

Hyödyt:

- Luovuus ja inspiraatio
- Helppo tapa pitää yhteyttä ystäviin ja eri yhteisöihin
- Turvallisuutta ja yksityisyyttä tukevia ominaisuuksia, kuten **yksityinen tili** ja **Läheiset ystävät -lista**

Riskit:

- Ulkonäköön ja suosioon liittyvät paineet
- Verkkokiusaaminen, huijaukset ja ei-toivotut viestit
- Sijaintitietojen lisääminen julkaisuihin ja kuvakaappausten jakaminen voivat vaarantaa yksityisyyttä

Youtube

Youtube on videonjakoalusta, jolla käyttäjät voivat katsella, luoda ja jakaa pitkiä ja lyhyitä videoita sekä seurata suoria lähetyksiä. **Ikäraja:** 13 vuotta oman tilin luomiseen. Alle 13-vuotiaille on tarjolla **YouTube Kids tai valvottu tili.**

Hyödyt:

- Opettavainen ja lapsille sopiva sisältö
- Luovuus

Riskit:

- Haitallinen ja sopimaton sisältö
- Toksiset kommenttikentät
- Videoiden julkaisemiseen voi liittyä yksityisyyteen ja turvallisuuteen liittyviä riskejä

Snapchat

Snapchat on viestisovellus, joka perustuu katoaviin kuviin, videoihin ja viesteihin (snaps). **Ikäraja:** 13 vuotta tilin luomiseen.

Hyödyt:

- Helppo ja vaivaton tapa pitää yhteyttä ystäviin
- Hauskat ja luovat ominaisuudet
- Katoavat viestit voivat tuntua yksityisemmiltä kuin pysyvät julkaisut

Riskit:

- **Snap Map** voi näyttää reaaliaikaisen sijainnin muille
- Katoavat viestit voivat kannustaa riskialttiiseen toimintaan
- Tuntemattomat ja verkossa toimivat rikoksentekijät voivat pyrkiä ottamaan yhteyttä nuoriin käyttäjiin

TikTok

TikTok on lyhytvideoihin keskittyvä sosiaalisen median alusta, jossa sisältö rakentuu trendien, viihteen, viraali-ilmiöiden ja musiikin ympärille. **Ikäraja:** 13 vuotta tilin luomiseen. Alle 18-vuotiaille lisärajoituksia.

Hyödyt:

- Luova, opettavainen ja viihdyttävä sisältö
- Vahva yhteisöllisyyden tunne sekä osallistuminen trendeihin

Riskit:

- Erittäin koukuttava videovirta ja jatkuva selaaminen
- Sopimaton sisältö
- Huolenaiheet yksityisyydestä ja liiallisesta jakamisesta

Suojellaan Lapsia
Skydda Barn

Sosiaalisen median alustat, jotka jokaisen vanhemman tulisi tietää

Whatsapp

WhatsApp on suosittu maksuton päästä päähän -salattu viestintäsovellus. **Ikäraja:** 13 vuotta tilin luomiseen. **Muistuttaa Facebook Messengeriä.**

Hyödyt:

- Helppo tapa pitää yhteyttä ystäviin ja perheenjäseniin
- Kansainväliset viestit sekä ryhmäkeskustelut

Riskit:

- Kiusaamista, painostamista tai ulkopuolelle sulkemista
- Huijaukset ja väärä tieto voivat levitä helposti
- Vanhempien voi olla vaikea valvoa yksityisiä keskusteluja

Telegram

Telegram on viestintäalusta, joka tunnetaan erityisesti suurista ryhmäkeskusteluista ja kanavista. **Ikäraja:** EU:ssa 18 vuotta tilin luomiseen.

Hyödyt:

- Vahvat yksityisyys- ja salausominaisuudet
- Suuret yhteisöt ja kiinnostuksenkohteisiin perustuvat kanavat
- Käyttäjät voivat piilottaa puhelinnumeronsa

Riskit:

- Haitallinen tai laiton sisältö
- Yksityisviestiominaisuuksia voidaan käyttää väärin haitallisiin yhteydenottoihin

Signal

Signal on päästä päähän -salattu viestintäsovellus. **Ikäraja:** 13 vuotta.

Hyödyt:

- Erittäin turvallinen ja käyttäjien yksityisyyttä korostava sovellus
- Viestit voidaan asettaa katoamaan automaattisesti tietyn ajan kuluttua
- Yhteydenotto edellyttää vastaanottajan puhelinnumeron

Riskit:

- Jos palvelussa tapahtuu hyväksikäyttöä, viestien jälkikäteinen tutkiminen voi olla vaikeaa, mikäli viestit on poistettu
- Huolestuttavat viestit tulisi dokumentoida välittömästi
- Vahva yksityisyydensuoja voi vaikeuttaa vanhempien näkyvyyttä nuoren keskusteluihin ja toimintaan

Vanhempien valvonta- ja suojausasetukset

Vanhempien valvonta- ja suojausasetukset voivat auttaa perheitä luomaan turvallisempia ja tasapainoisempia digitaalisia kokemuksia.

Lataa **Vanhempien opas valvonta- ja suojausasetuksien hyödyntämiseen**, josta löydät lisätietoa yleisimmistä vanhempien käytössä olevista työkaluista, niiden tarjoamista hyödyistä sekä niiden keskeisimmistä rajoituksista.

Muita huomioitavia alustoja:

Jodel, BeReal, Kik, Twitch, Reddit sekä aikaisemmin mainitut Facebook ja Facebook Messenger